

УДК 94:341.43(=161.2=162.2)"1939"

DOI 10.31654/2520-6966-2018-10i-92-232-241

С. П. Зубченко

кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології та краєзнавства факультету історичної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Депортації польського населення з західноукраїнських земель на початку Другої світової війни

У статті висвітлюються характерні для початкового періоду війни особливості державної політики радянського керівництва у західних регіонах СРСР. Розглядається діяльність адміністративно-командної системи, зокрема, ігнорування інтересів національного, економічного і культурного розвитку народів, необмеженість централізації влади, уніфікація всіх сторін суспільного життя, що реалізовувалась засобами терору і насильства. Розглядаються репресії і депортації, як окремі складові національної політики і міжнаціональних відносин, що стосувалися в першу чергу поляків прикордонної смуги – "осадників", а також українців – членів сімей "контрреволюційного і націоналістичного елемента".

Ключові слова: Друга світова війна, радянська влада, західноукраїнські землі, етнічні спільноти, репресії, депортації.

У період боротьби із внутрішніми і зовнішніми загрозами нинішньому українському суспільству і самому існуванню української держави, перед сучасною історичною наукою постало важливе завдання вивчення історичного досвіду ролі державного втручання в національні процеси.

Розв'язання цього завдання дозволить гармонізувати історичну концепцію в дослідженні однієї із трагічних сторінок нашої історії – перебудовання під сталінською владою, яка історично зумовила війни, голодомори, репресії і депортації і призвела до демографічних деформацій, які у період радикальних суспільно-економічних трансформацій набули характеру демографічної кризи. Це в свою чергу дасть можливість перебороти наслідки тоталітаризму і сприяти позитивному вирішенню низки проблем нинішньої соціально-політичної ситуації в країні, зрозуміти етнокультурну, мовну, соціальну ситуацію в середовищі конкретних національних меншин України, зокрема поляків. Адже несправедливість та жорстокість втручання держави в

етнонаціональні стосунки між українцями і поляками дається взнаки в ході налагодження сьогоденних стосунків між сусідніми державами і народами.

Надзвичайно актуальним з цього приводу є висвітлення фактів пов'язаних з репресивною практикою здійснення національної політики по відношенню до населення Західної України у 40-х роках ХХ ст.

Депортація у 1939–1941 рр. населення із західних областей країни займає особливе місце в історії України. По суті населення виселялось із власної землі державою, яка не зуміла й не бажала стати для них власною. Вона засвідчила цинічність проголошених радянським режимом державних, у тому числі національних цінностей, підтвердила антинародну сутність внутрішньої політики партійного керівництва.

Дослідження є частиною держбюджетної науково-дослідної теми "Етнонаціональний чинник національної політики радянського комуністичного режиму щодо українського та польського народів (1920–1940 рр.)".

У ході історіографічного огляду можна зробити висновок, що через відсутність фактологічного матеріалу, політичну заангажованість дослідження депортацій, як прояву національної політики радянської влади тривалий час гальмувалися, радянські історики були змушені вивчати виселення народів з місць їх постійного проживання під кутом зору насаджуваної згори ідеології [6; 12].

Праці закордонних істориків і публіцистів радянської доби висвітлюють деякі сторони ставлення української громадськості за межами СРСР до більшовицького вирішення національного питання, але й у них відчувається брак джерельної бази і вони радше яскрава публіцистика, аніж ґрунтовні історичні дослідження прикладом можуть стати праці В. Садовського [17], М. Славінського [18] та ін.

З кінця 1980-х – поч. 1990-х рр. у зв'язку з політичними зрушеннями в країні, демократизацією суспільного життя, відсутністю заборонених тем для вивчення, доступністю архівних матеріалів, парадигма національної історіографії змінюється і актуальність дослідження репресій і депортацій, істориками визначається необхідність переосмислення складного минулого, висвітлення його на основі нових методологічних підходів, а це сприяє появі цілої низки ґрунтовних праць, з новим баченням проблеми [20; 2; 21; 15; 3–5].

Серед усіх політичних проєктів спрямованих на створення поліетнічної держави, які здійснювало радянське керівництво, національна політика ВКП(б) виявилася однією з найбільш утопічних. Вона була спрямована на формування ієрархії серед радянських народів. На

вершині піраміди, що складалася майже з 200 націй і народностей, напередодні революції (1917 р.), стояв російський народ, який розглядався сталінським режимом як своєрідний цемент, державна титульна нація, чий інтерес збігається з інтересами всієї держави [1, с. 90]. Саме на теорії "старшого брата" трималося надалі все національно-державне будівництво.

Особливого загострення національне питання набуло у повоєнний час. Змінилося ставлення до національних меншин, що мешкали в Радянському Союзі. Ворожими були визнані вихідці із країн – колишніх сателітів Німеччини, зокрема, румуни, болгар, німці, угорці та ін., деякі народи взагалі були позначені тавром зрадників (кримські татари, чеченці, інгуші, калмики, балкарці та ін.) і зазнали жорстоких репресій та гонінь [3–5].

У 30–50-ті роки серед депортованих під різноманітними приводами опинилися з 226 340 осіб (за іншими джерелами з 441 582 осіб) представників різних національностей і народностей СРСР. Значна їх частина припадає на національні меншини, що проживали на території України [3, с. 34].

Переселення народів мало чітку структуру управління. Ці заходи проводилися системою державних органів влади і в першу чергу Народним комісаріатом внутрішніх справ СРСР (НКВС). У його структурі з червня 1931 р. до 1940 р. діяв Відділ зі спецпоселення ГУТАБу. А пізніше, 24 березня 1944 р. в структурі НКВС СРСР був створений, як самостійний Відділ спецпоселень (Наказ НКВС СРСР № 00332), який діяв до 1948 р., коли 21 лютого Рада Міністрів СРСР постановою № 418-161 забов'язала МВС СРСР встановити суворий режим у місцях поселень, посилити боротьбу з бандитизмом та іншими кримінальними злочинами, організувати в спецпоселеннях чіткий облік, правильне й обов'язкове використання спецпоселенців [8, с. 11].

Під гаслом необхідності "проявлення революційної пильності", РНК СРСР прийняла 28 квітня 1936 р. постанову № 776-130 сс про переселення "як політично неблагонадійних" поляків із Української РСР у Казахську РСР. Громадяни польської національності, які проживали в УРСР стали першими, кого напередодні війни було депортовано на Схід. Цей акт поклав початок акціям депортації народів СРСР у 30–40 рр. Без суду і сліdstва і навіть без письмового звинувачення було депортовано близько 10 % (це приблизно 1,1 млн людей) населення Західної України та Західної Білорусії [14, с. 10].

Народи цих районів сприйняли включення Західної України та Західної Білорусії як акт вільного волевиявлення. Однак прихід сюди Червоної армії і встановлення радянської влади сприйнялися по-різному, в тому числі і поляками, які становили близько однієї третини

11 млн населення краю. 29 грудня 1939 р. було прийнято Постанову РНК СРСР № 2122–617 сс і затверджено "Положення про спецпоселення і трудове влаштування осадників, виселених із західних областей УРСР і БРСР" [8, с. 12–13].

У сучасному розумінні "осадники" – це назва польських колоністів на західноукраїнських і західнобілоруських землях у 20–30-х рр. ХХ ст. Вони отримали від держави кращі земельні наділи й щедрі фінансові субсидії, їм були передані місцеві ограни адміністративної влади. У Західній Україні до 1929 р. 77 тис. осадників отримали 600 тис. га землі [11, с. 518], а у Західній Білорусії 8,4 тис. осадників – 143 тис. га [10, с. 352].

У 1940–1941 рр. із Західної України та Білорусії було виселено більше ніж 300 тис. поляків – осадників, поміщиків, жандармів, служителів церкви, військовослужбовців, чиновників та членів їх родин, а також майже 100 тис. колишніх громадян Польщі, які втікали з території окупованої фашистами. За польськими джерелами на східних землях довоєнної Польщі проживало не більше 8 тис. польських родин осадників. У 1940 р. фактично було депортовано більше 27 тис., тобто у 3–4 рази більше реального їх числа. Звідси випливає, що термін "осадники" вживався радянським керівництвом досить широко, охоплюючи інші категорії виселеного сільського населення польського походження [19]. В СРСР вони були названі "найлютішими ворогами трудового народу" і майже стовідсотково з родинами виселені у східні райони країни.

Названий контингент переміщувався за суворо встановленими правилами спеціально затвердженої РНК Союзу РСР інструкції від 29 грудня 1939 р. В інструкції зазначалося "при виселенні осадників все нерухоме майно, сільгоспінвентар, домашня худоба залишаються на місці і приймаються по акту місцевими управліннями. Загальна вага речей не повинна перевищувати 500 кг на родину" [3, с. 34–35].

Причинами переселення називали розкрадання соціалістичного майна, бандитизм, розбій, зґвалтування, крадіжки, контрабанда, зберігання вогнепальної зброї тощо. Переселення проходило у важких умовах. Щоб зібрати необхідні речі давали дві години, а то і менше. Людей заштовхували у товарні вагони, майже роздягнутих. Відомий факт, коли під депортацію потрапила жінка, яка приїхала до знайомих із сусіднього містечка, в спортивному костюмі з лижами і палками вона потрапила до Сибіру [15, с. 32].

Згідно інструкції відправлення осадників до місця поселення проводили ешелонами з 55 товарних вагонів, у тому числі один

класний вагон для охорони й один обладнаний ізолятор. У кожному вагоні розміщували 30 осіб дорослих і дітей з їх речами. Для громіздких речей на кожен ешелон відводили 4 товарних вагони.

Фактичне положення речей було дуже далеким від наведеної "гуманної" інструкції. У холодну зиму 1940 р. нетоплені запломбовані вагони з голодними заарештованими дорослими і дітьми тижнями тяглися "диким степом" у 40-градусний мороз. Високою була смертність. З моменту прибуття на спецпоселення і до 1 липня 1941 р. народилося 4 211 і померло 12 319 осіб [9].

Місцеві органи влади, одержавши вказівку, особливо не поспішали з підготовкою умов для прибулих спецпоселенців. Свідченням цього є доповідь НКВС СРСР Л. Берії, направлена у ЦК ВКП(б) та РНК СРСР, в якій зазначалось: "Після доповіді Вам НКВС СРСР у квітні–липні 1940 р. про недоліки трудового використання осадників та біженців, переселених із західних областей УРСР та БРСР, Наркомліс не вжив необхідних заходів по організації повного використання на роботі цих контингентів і по поліпшенню їх житлових умов. У Надомському районі Архангельської області із 1549 спецпоселенців, яких використовують на роботі, 737 осіб не мають взуття". Причому в деяких випадках до місця виробництва потрібно було 10–15 км йти пішки. В усіх спецпоселеннях Алтайського краю бараки до зими не підготовлені: печі не складені, вікна не заklenі. Багато з бараків не освітлюються через відсутність газових ламп. Аналогічне становище було і в спецпоселеннях інших областей [8, с. 16–17].

Депортовані були розподілені на найтяжчі роботи, а відсутність інструментів (у спецпоселенні Колос на 5 осіб була одна сокира, у Подосиновському районі на 120 працівників лісопилні лише 10 пилок) призводила до того, що депортовані не могли заробити навіть на харчування [15, с. 36–37].

Зафіксовані факти антисанітарії в спецпоселеннях призводили до "захворювань екземою, чесоткою, педікульозом, різними наривами", епідемії спалахували у АРСР Комі, Свердловській, Іркутській та інших областях. Крім того, умови життя поселенців ускладнював ще й моральний гніт, дискримінація: спецпоселенцям не видавали на руки паспорти, свідоцтва про народження і смерть, про одруження. Вони не мали права змінювати прізвище і всиновлювати дітей, призватися до лав армії.

"Очищення міст і сіл від ворожого елемента" проводилось без урахування позицій, поглядів і бажань кожної окремої людини, а шляхом розповсюдження "заходів" на всі категорії підозрюваного кола осіб, включно на членів їх родин, співчуваючих, або навіть просто

знайомих. Без правових і юридичних підстав, з нехтуванням прав людини і громадянина записаних в конституції СРСР. Ці дії в міжнародному праві згодом названо злочином проти людства.

30 липня 1941 р. між радянською владою і емігрантською владою Польщі була підписана угода про становлення дипломатичних відносин і про створення польської армії на території СРСР. До Угоди був доданий протокол такого змісту: "Радянська влада надає амністію всім польським громадянам, які утримуються в ув'язненні на радянській території в якості військовополонених" [7, с. 208]. У відповідності з цим протоколом 12 серпня 1941 р. був прийнятий Указ Президії Верховної Ради СРСР про амністію всіх польських громадян [7, с. 214].

У серпні 1941 р. радянське керівництво видало директиву про звільнення з тюрем, виправно-трудовах таборів, "спецпоселень" із місць заслання засуджених і тих, які знаходились під слідством поляків. Для виконання цього рішення всім органам НКВС була направлена директива від 19 серпня 1941 р. Звільненням дозволялось проживати на території СРСР за виключенням прикордонних і заборонених зон, місцевостей, що знаходились на військовому стані.

Але практика виконання директив мала особливі доповнення і поправки: у спеціальному листі надісланому за підписом Л. Берії Наркомату внутрішніх справ республік і управлінням НКВС, наказувалося звернути особливу увагу на поляків, які були заарештовані на території західної України і західної Білорусії після 19 вересня 1939 р. і до 17 вересня 1940 р. Вони, як зазначалося, звинувачувалися у виступах проти радянської влади. Дещо пізніше заступник Наркома внутрішніх справ СРСР А. Кабулов вказав, що спецпоселенці із поляків, заарештовані до 17 вересня 1939 р., дезертири і провокатори, злочинці "звільненню з-під спецпоселення не підлягають".

І все ж заходи із звільнення громадян польської національності проводилися. Амністія принесла свободу близько 400 тис. депортованих поляків. Не були амністовані, станом на 1 вересня 1942 р. згідно довідок НКВС 341 в'язень. Іншим радянським і польським громадянам довелося чекати аж до 1956 р.

Депортація народів, у тому числі й польського, нічого, крім збитків у відносинах між народами, мук і страждань, жорстоких поневірянь людям, не принесла. Наслідками стали руйнування природного і соціального оточення переселених народів, деградація їх неповторних культур, а також взаємні образи і претензії. Депортація народів СРСР віддається відгомонам і нині, створюючи все нові й нові складні проблеми у сфері міжнаціональних відносин, що вимагають свого негайного вирішення.

Література

1. Авторханов А. Империя Кремля. Минск–Москва. Москва: СП "Слово"; Центр "Новый мир", 1991. 638 с.
2. Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953: сусп.-політ. та іст.-прав. аналіз: у 2 кн. / Іван Білас. Київ: Либідь: Військо України, 1994. Кн. 1. 424 с.
3. Бугай М. Ф. Депортації населення з України (30–50-ті роки). *УІЖ*. 1990. № 10. С. 34.
4. Бугай Н. "За повідомленням НКВС СРСР, були перенесені ..." Про депортацію населення з України у 30–40-ві роки. Київ, 1992. С. 22.
5. Бугай Н. Ф. 40-е годы: "Автономию немцев Поволжья ликвидировать". *История СССР*. 1991. № 2. С. 172.
6. Буценко А. И. Советское строительство и национальные меньшинства на Украине. Издание Центральной административно-территориальной комиссии при ВУЦВа. Харьков, 1926. 34 с.
7. Документы и материалы по истории советско-польских отношений / подгот.: Э. Басинский, К. В. Большакова, Т. Валихновский (и др.). Москва: Изд-во АН СССР, 1978. Т. 7. С. 208.
8. "За повідомленням НКВС СРСР, були переселені..." Про депортацію населення з України у 30–40-і роки. Київ, 1992. С. 11.
9. Земсков В. Н. Заключение, спецпоселенцы, ссыльнопоселенцы, ссыльные и высланные. *История СССР*. 1995. № 5.
10. История Белорусской ССР. Минск, 1961. С. 352.
11. История Украинской ССР. Київ, 1984. Т. 7. С. 518.
12. Мансургов Г. За культурное строительство национальностей. Москва, 1927.
13. Надольський Й. Е. Депортаційна політика сталінського тоталітарного режиму в західних областях України (1939–1953). Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. С. 185.
14. Національна політика радянської влади в період Другої світової війни (1939–1945 рр.): автореф. дис. ... канд. іст. наук / Донецький національний університет. Донецьк, 2013. С. 20.
15. Парсаданова В. С. Депортация населения из Западной Украины и Западной Беларуси в 1939–1941 гг. *Новая и новейшая история*. 1989. № 2. С. 32–34.
16. "Погружены в эшелоны и отправлены к местам поселений..." Л. Берия – Й. Сталину / сост. Н. Ф. Бугай. *История СССР*. 1991. № 1. С. 143–144.
17. Садовский В. Национальна політика совітів на Україні. *Праці Українського наукового інституту*. Варшава, 1937. Т. 39. 173 с.
18. Славинский М. А. Национально-государственная проблема в СССР. Париж, 1938. 80 с.
19. *Тижневик 2000*. 2007. № 4. 26 січня – 1 лютого.
20. Шаповал Ю. Україна 20–50-х років: сторінки ненаписаної історії. Київ: Наук. думка 1993. 320 с.
21. Ярош Б. О. Тоталітарний режим на західноукраїнських землях. 30–50-ті роки ХХ ст. Історико-політологічний аспект. Луцьк: Надстир'я, 1995. 171 с.

References

1. Avtorkhanov A. Ymperyia Kremliia. Mynsk-Moskva, / A. Avtorkhanov. M.: SP "Slovo" – Tsentr "Noviy myr", 1991. 638 s.
2. Represyivno-karalna systema v Ukraini. 1917-1953 : susp.-polit. ta ist.-prav. analiz : u 2 kn. / Ivan Bilas. - Kyiv : Lybid : Viisko Ukrainy, Kn. 1. – 1994. – 424 s.
3. Buhai M.F. Deportatsii naselennia z Ukrainy (30-50-ti roky) / N. Buhai // UIZh .-1990. - №10. - S.34.
4. Buhai N."Za povidomlenniam NKVS SRSR, byly pereneseni" Pro deportatsiiu naselennia z Ukrainy u 30-40 - ti roky / N. Buhai. - K., 1992. - S. 22.
5. Buhai N.F. 40-e hody: "Avtonomyiu nemtsev Povolzhia lykvydyrovat" / N. Buhai // Ystoria SSSR, 1991. - № 2. - S. 172.
6. Butsenko A. Y. Sovetskoe stroitelstvo y natsyonalnie menshynstva na Ukrainy. Yzdanye Tsentralnoi admynstratyvno – terytorialnoi komysyisy pry VUTsVa / A. Butsenko. – Kharkov, 1926. – 34 s.
7. Dokumenty y materyaly po ystoriy sovetsko-polskykh otnoshenyi. / Podhot.: Э.Басынский,К.В.Болшакова,Т.Валыкновский (y dr.). - M.: Yzd-vo AN SSSR., – 1978. - T 7. - S.208.
8. "Za povidomlenniam NKVS SRSR, byly pereseleni..." Pro deportatsiiu naselennia z Ukrainy u 30-40-i roky./ N. Buhai. - K.,1992 - S.11.
9. Zemskov V.N. Zakliuchennie, spetsposelentsy, ssilnopoloselentsy, ssilnie y vislannie / V. Zemskov // Ystoria SSSR. - 1995. - №5.
10. Ystoria Beloruskoi SSR .Mn., 1961., S.352.
11. Ystoria Ukraynskoi SSR. - T.7. – K. - 1984. - S.518.
12. Mansurhov H. Za kulturnoe stroitelstvo natsyonalnosti./ H. Mansurhov. - M., 1927.
13. Nadolskyi Y. E. Deportatsiina polityka stalinskoho totalitarnoho rezhymu v zakhidnykh oblastiakh Ukrainy (1939–1953) / Y. Nadolskyi. – Lutsk: RVV "Vezha" Volyn. nats. un-tu im. L. Ukrainky, 2008. – S. 185.
14. Natsionalna polityka radianskoi vldy v period Druhoi svitovoi viiny (1939-1945 rr.) / S. Zubchenko // Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata istorychnykh nauk. – Donetskyi natsionalnyi universytet. – Donetsk, 2013.- s. 20.
15. Parsadanova V.S. Deportatsiia naseleniia yz Zapadnoi Ukrayny y Zapadnoi Belarusy v 1939-1941 hh./ V. Parsadanova // Novaia y noveishaia ystoria. - 1989. - №2. - S.32-34.
16. "Pohruzheni v zsheloni y otpravleni k mestam poseleniia ..." L. Beryia - Y. Stalynu. / Sost. Buhai N.F. // Ystoria SSSR, 1991. – № 1. – S. 143-144.
17. Sadovskiy V. Natsionalna polityka sovitiiv na Ukraini. // Pratsi Ukraynskoho naukovooho instytutu. Varshava, 1937. T. 39. 173 s.
18. Slavynskiy M.A. Natsyonalno – hosudarstvennaia problema v SSSR.- Paryzh, 1938. – 80 s.
19. Tyzhnevyyk 2000. – 2007. - №4. - 26 sichnia - 1 liutoho.
20. Shapoval Yu. Ukraina 20 – 50-kh rokiv: storinky nenapysannoi istorii / Yu. Shapoval. K.: Nauk. Dumka; 1993. – 320 s.

21. Iarosh B.O. Totalitarnyi rezhym na zakhidnoukrainskykh zemliakh. 30-50-ti roky KhKh st. Istoryko-politolohichniy aspekt./ B. Yarosh. – Lutsk: "Nadstyria" 1995. – 171 s.

С. П. Зубченко

кандидат исторических наук, доцент кафедры этнологии и краеведения факультета исторического образования Национального педагогического университета имени М. П. Драгоманова

Депортации польского населения с западноукраинских земель в начале Второй мировой войны

В статье освещаются характерные для начального периода войны особенности государственной политики советского руководства в западных регионах СССР. Рассматривается деятельность административно-командной системы, в частности, игнорирование интересов национального, экономического и культурного развития народов, неограниченность централизации власти, унификация всех сторон общественной жизни, которая реализовывалась средствами террора и насилия. Рассматриваются репрессии и депортации, как отдельные составляющие национальной политики и межнациональных отношений, касающихся в первую очередь поляков пограничной полосы – "осадников", а также украинцев – членов семей "контрреволюционного и националистического элемента".

Ключевые слова: Вторая мировая война, советская власть, западноукраинские земли, этнические сообщества, репрессии, депортации.

S. P. Zubchenko

PhD in History, assistant professor department of ethnology and local history, Institute for History Education, Dragomanov National Pedagogical University

Deportation of the Polish population from Western Ukrainian lands at the beginning of the Second World War

The article covers the peculiarities of the state policy of the Soviet government in the western regions of the USSR during the initial period of the war. The activities of the administrative-command system, in particular, ignoring the interests of national, economic and cultural development of peoples, the unlimited centralization of power, unification of all aspects of public life, which were realized through means of terror and violence, are considered.

It was shown that during the initial period of the Second World War, the Stalinist regime made significant efforts to discriminate and conduct mass repressions against the ethnic communities. The official explanation of the application to individual peoples of mass deportations was the "anti-Soviet activity" and retaliation for a possible "betrayal." Repressions and deportations as separate components of the national politics and interethnic relations relate primarily to the Poles of the borderline - the "sedentary", as well as Ukrainians – members of the families of "counter-revolutionary and nationalist element" from the territory of Western Ukraine and Western Belarus.

The clear structure of the management and execution of crimes by a system of state authorities and directly by the NKVD of the USSR is revealed. The echelons of the repressed and deported ones were sent to the camps and special settlements under inhumane conditions, without any household items or means of living. Without any investigation, over 1173 thousand Ukrainians, Poles and other ethnic groups were punished and deported, 35 %

of which were children under the age of 14. More than 34 thousand representatives of the intelligentsia, members of the nationalist underground, and clerics who were detained in the prisons of the region were destroyed. The same happened to many Polish prisoners of war, political, religious and cultural figures.

The Soviet authorities, by deportating the people, violated the constitutional rights of peoples, the fundamental right of ethnic communities to create a state and continue the national-cultural development, deformed their national and political consciousness, and the deportees' long stay in a foreign ethnic, civilized and confessional environment had a negative impact on their lifestyle, daily routine, educational and cultural level, led to the loss of their native language and caused the disappearance of certain ethnic groups. The massive repressions and violent resettlement of peoples during the war period caused the prolonged bloody inter-ethnic conflicts on the post-Soviet territory.

Key words: *World War II, Soviet power, Western Ukrainian lands, ethnic communities, repressions, deportations.*